PIERWSZA ŁAWKA · GODZINA WYCHOWAWCZA
I AKCJA · KLASY IV–VI

Na dobre i na złe. List do przyjaciela

Walentynki jako Dzień Przyjaźni w klasach IV–VI: scenariusz godziny wychowawczej (45 minut) o tym, czym jest przyjaźń, z frazeologizmami o sercu i przyjaźni, przyjaźnią w lekturach (Sienkiewicz, Montgomery – bez cytatów), rozmową o konflikcie i przeprosinach oraz nauką pisania listu do przyjaciela; akcja „Klasowy słownik przyjaźni" (wspólny plakat), quiz i karty pracy z kluczem.

Co jest w materiale

1	**Scenariusz zajęć „Na dobre i na złe"** 45 minut: skąd 14 lutego, frazeologizmy o przyjaźni, przyjaźń w lekturach, konflikt i przeprosiny, list do przyjaciela.	45 min
2	**Akcja „Klasowy słownik przyjaźni" i quiz** Grupy tworzą ilustrowane hasła o przyjaźni na wspólny plakat; quiz bez punktów.	1 tydz.
3	**Karty pracy** „Przyjaźń w słowach", „Przyjaciele z książek", „List do przyjaciela" – z kluczem.	3 karty
4	**Materiały do druku** Karta hasła do słownika, karta „Jak przeprosić", plansza quizu.	3 strony

Walentynki jako Dzień Przyjaźni – co warto wiedzieć

14 lutego to dzień świętego Walentego. O Walentym wiemy bardzo mało: źródła mówią o co najmniej dwóch męczennikach o tym imieniu z III wieku – kapłanie w Rzymie i biskupie miasta Terni. Opowieści o nim (np. o liściku podpisanym „Twój Walenty") to późne legendy. Z wybieraniem pary połączył ten dzień dopiero angielski poeta Geoffrey Chaucer ok. 1382 r. w wierszu o ptakach.

W Finlandii 14 lutego to **Dzień Przyjaciela** (ystävänpäivä) – pamięta się wtedy o przyjaciołach, kolegach i sąsiadach. Taką wersję proponujemy w szkole: dzień, w którym mówimy o przyjaźni i koleżeństwie, a nie o tym, kto kogo lubi. Jest też święto ONZ – **Międzynarodowy Dzień Przyjaźni, 30 lipca**, ogłoszony w 2011 r.

Skąd kartki? Najstarszy zachowany walentynkowy liścik to wiersz, który Karol Orleański pisał do żony z niewoli w londyńskiej Tower po bitwie pod Azincourt (1415). Drukowane kartki rozpowszechniły się w XIX wieku, zwłaszcza gdy w 1840 r. w Wielkiej Brytanii wprowadzono tanią pocztę. W Polsce walentynki stały się popularne w latach 90. XX wieku.

W 2027 r. 14 lutego wypada w niedzielę. W szkole najlepiej w piątek 12 lutego. Uwaga na ferie: w województwach lubelskim, mazowieckim, pomorskim i świętokrzyskim ferie trwają 1–14 lutego – tam zajęcia zaplanuj na poniedziałek 15 lutego. W województwach kujawsko-pomorskim, lubuskim, małopolskim, warmińsko-mazurskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim ferie zaczynają się 15 lutego – tam zostaje piątek 12 lutego.

Wskazówki dla nauczyciela

Przygotowanie

- Wydrukuj karty pracy (po jednej dla ucznia), karty hasła do słownika (po jednej na grupę i kilka zapasowych) oraz kartę „Jak przeprosić" (na tablicę albo po jednej na parę).
- Przygotuj duży arkusz szarego papieru na plakat „Nasz słownik przyjaźni" i karteczki z wyrażeniami do podziału między grupy.
- Termin: piątek 12 lutego 2027 r.; w województwach lubelskim, mazowieckim, pomorskim i świętokrzyskim (ferie 1–14 lutego) – poniedziałek 15 lutego.
- Karta „List do przyjaciela" to ćwiczenie formy – list piszemy do przyjaciela prawdziwego albo wymyślonego i nikomu go nie wysyłamy.

Zasady, które chronią uczniów

- **Bez nagród, punktów i rankingów.** Nie wybieramy „najlepszego przyjaciela klasy", nie liczymy kartek. Doceniamy konkretnym słowem, np. „Wasze zdanie przykładowe świetnie pokazuje, co znaczy »na dobre i na złe«".
- **Prawo do „pas".** W każdej rundce można nic nie mówić. Nikt nie musi czytać na głos ani pokazywać swojej pracy.
- **Nikt bez kartki, nikt nie wybiera.** Kartki i liściki trafiają do adresatów według losowania albo do całej klasy. Nie ma kartek-wyznań, skrzynki „kto kogo lubi" ani zgadywania sympatii. Nie pytamy, kto jest czyim przyjacielem.
- **Nie każdy ma teraz przyjaciela.** Mówimy o tym spokojnie: przyjaźń przychodzi w różnym czasie, a koleżeństwo w klasie jest dla wszystkich. Nie każemy nikomu wskazywać „najlepszego przyjaciela".

- **Gdy uczeń powie o krzywdzie**, wykluczaniu albo przemocy rówieśniczej, wysłuchaj go po zajęciach i postępuj według szkolnych standardów ochrony małoletnich, we współpracy z pedagogiem lub psychologiem szkolnym.
- **Przykłady w słowniku są wymyślone.** Nie opisujemy w nich prawdziwych osób z klasy.

Zdjęcia i gazetka

- Fotografujemy ręce, kartki i plakaty albo ujęcia ogólne. Zdjęcia z twarzami szkoła publikuje tylko za zgodą rodziców (art. 81 prawa autorskiego).
- Uczniowie nie robią zdjęć telefonami – od 1 września 2026 r. uczniowie szkół podstawowych nie korzystają z telefonów na terenie szkoły (wyjątki określa ustawa). Zdjęcia robi nauczyciel sprzętem szkoły.

Ocenianie

- Zajęć nie oceniamy stopniami. Karty sprawdzamy razem – służą do rozmowy.

PIERWSZA ŁAWKA

Przyjaźń w lekturach – do opowiedzenia

Opowiedz krótko (bez czytania cytatów), o jakie przyjaźnie chodzi:

- **Staś i Nel** („W pustyni i w puszczy”, H. Sienkiewicz) – starszy chłopiec opiekuje się młodszą koleżanką w czasie niebezpiecznej podróży przez Afrykę; dzieli się jedzeniem, czuwa przy niej w chorobie. Z czasem zaprzyjaźniają się też z Kalim i Meą.
- **Ania i Diana** („Ania z Zielonego Wzgórza”, L.M. Montgomery) – Ania szuka „bratniej duszy” (w niektórych przekładach: „pokrewnej duszy”) i znajduje ją w sąsiadce. Ich przyjaźń przechodzi próbę: po nieszczęsnym poczęstunku mama Diany zabrania im się spotykać, a pogodzenie przychodzi, gdy Ania ratuje młodszą siostrę Diany w chorobie.

Pytanie: **Co w tych przyjaźniach jest ważniejsze – wspólna zabawa czy bycie przy kimś, gdy jest trudno?**

Obie książki są w domenie publicznej (wolnelektury.pl).

Forma listu – przypomnienie

Przypomnij części listu: **miejscowość i data** (w prawym górnym rogu), **zwrot do adresata** z przecinkiem (np. „Droga Kasiu,” – po przecinku piszemy dalej małą literą), **treść** (powód pisania, wspomnienie, pytanie do adresata), **pozdrowienia** i **podpis**. W liście zwroty do adresata (Ty, Ciebie, Twój) można pisać wielką literą – to wyraz szacunku.

Przebieg zajęć

Czas	Faza	Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie
0–5 min	Dlaczego 14 lutego?	• Mówi krótko o świętym Walentym (mało faktów, dużo legend) i o fińskim Dniu Przyjaciela. Zapowiada, że dziś mówimy o przyjaźni, nie o sympatiach.	• Słuchają; podają skojarzenia ze słowem „przyjaciel” (można powiedzieć „pas”).
5–13 min	Przyjaźń w słowach	• Rozdaje kartę „Przyjaźń w słowach”. Omawia frazeologizmy (lista w scenariuszu).	• W parach rozwiązują zadania 1–2. • Podają sytuacje, w których pasuje „na dobre i na złe”.
13–21 min	Przyjaciele z książek	• Opowiada o przyjaźniach z lektur (tekst w scenariuszu). Rozdaje kartę „Przyjaciele z książek”.	• Rozwiązują zadanie 1. • Odpowiadają na pytanie: co wzmacnia przyjaźń?
21–30 min	Kiedy się pokłócimy	• Pokazuje kartę „Jak przeprosić”. Prosi dwie pary o odegranie scenki: ktoś zdradził sekret kolegi. Najpierw przeprosiny „byle jakie”, potem pełne.	• Porównują wersje; wskazują elementy dobrych przeprosin. • Rozwiązują zadanie 2 karty „Przyjaciele z książek”.

List do przyjaciela

Imię _____ Klasa _____ Data _____

Pamiętaj: List ma: miejscowość i datę, zwrot do adresata, treść, pozdrowienia i podpis.

1 **Rozpoznaj części listu. Wpisz numery do właściwej kolumny.**

1. Kraków, 12 lutego 2027 r. 2. Drogi Antku, 3. Pamiętasz, jak budowaliśmy razem karmnik? 4. Serdecznie pozdrawiam 5. Twój kolega Wiktor

1 2 3 4 5

Początek listu	Treść	Zakończenie

2 **Napisz krótki list do przyjaciela albo przyjaciółki (może być wymyślony bohater).**

- miejscowość i data
- zwrot do adresata
- wspomnienie albo podziękowanie
- pytanie do adresata
- pozdrowienia i podpis

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Walentynki jako Dzień Przyjaźni – scenariusz „Na dobre i na złe. List do przyjaciela”, frazeologizmy, quiz i karty pracy, klasy 4–6

Podgląd pokazał 5 z 16 stron. Pełna wersja: 16 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- scenariusz 45 minut z frazeologizmami o sercu i przyjaźni oraz przyjaźnią w lekturach (Staś i Nel, Ania i Diana)
- przeprosiny w czterech krokach, forma listu – ćwiczenie na karcie
- akcja „Klasowy słownik przyjaźni” – wspólny plakat klasy
- quiz i karty pracy z kluczem

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/dzien-przyjazni-walentynki-scenariusz-i-karty-pracy-klasy-4-6